

OPONENTNÍ POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autorka práce: Bc. Simona Horáková

Název práce: Porovnání testů S-B IV. a IDS na základě zjišťování

verbálních schopností u dětí předškolního věku

Vedoucí práce: PhDr. Tereza Soukupová, Ph.D.

Autorka ve své diplomové práci se zaměřuje na problematiku testování inteligence u dětí předškolního věku. Z tohoto širokého tématu si vybírá podtéma dvou diagnostických nástrojů, které se hojně využívají v daném období - Stanford-Binetův test SB IV. revize a Inteligenční a vývojové škály pro děti ve věku 5 – 10 let (IDS). Zajímají ji shody a rozdíly mezi nástroji a tzv. Flynnův efekt, tedy posuny ve výkonnosti v testu, ke kterému dochází po určité době – nástroj postupně nadhodnocuje díky nejrůznějším vlivům, nejčastěji civilizačnímu rozvoji.

Sledované otázky jsou zajímavé pro praxi – psychologové by měli znát rozdíly mezi testy, měli by s určitou mírou opatrnosti interpretovat výsledky v testech, které byly standardizovány dříve a nemají zcela aktuální normy. I kdyby nebyly nálezy publikovány, přínos má práce zcela jistě pro autorku samotnou – naučila se, že každý test, i když je řazen pod stejnou kategorii, má svá specifika.

Práce je tradičně členěna na teoretickou a empirickou část, obsahuje všechny důležité součásti, které má mít. Rozsah textu je přiměřený, Určitou výhradu mám k názvům kapitol v empirické části. Zdá se mi lepší, kdyby autorka nedávala jako název metodu zpracování dat, nýbrž to, čeho se analýza týkala. Obsah je tak velmi obecný a musím se podívat, co konkrétně např. kapitola Normální rozdělení dat obsahuje (mohlo být tedy spíše Nálezy a interpretace testu IDS z hlediska normality atd.).

Teoretická část je zaměřena na inteligenci a její diagnostiku, autorka dále charakterizuje specifika předškolního věku – tedy věku, do kterého spadají její respondenti. Zde se zabývá obecnou charakteristikou období a ještě více rozpracovává koncept vývoje řeči v tomto období. Logické by bylo, kdyby byla zde kapitola věnovaná zásadám diagnostiky inteligence v tomto období. Sice jsou v předchozích pasážích nějaké tyto informace dostupné, zdálo by se mi to vhodné z hlediska čtenáře. Autorka pracuje s literaturou bez vážnějších prohřešků, byly také dohledány také zahraniční zdroje. Nebyly ani zaznamenány nějaké vážnější prohřešky, s výjimkou několika překlepů.

Empirická část začíná vymezením výzkumného vzorku. Čtenář se dále dozví o použitých metodách i o metodách zpracování dat. Ocenila bych, kdyby se ještě na úvod této části objevovalo propracovanější odůvodnění tématu – je sice v anotaci práce, ale patřilo by i sem. Výzkumný vzorek čítal na 30 respondentů, mohl být více popsán z hlediska nejrůznějších dat (lokalita, věk z hlediska věkových podskupin, atd..). Oceňuji, že si autorka byla vědoma etických principů sběru dat.

Autorka vychází ze sledování výkonů dětí školního věku ve verbálních subtestech Slovník, Porozumění a Absurdity ze Stanford-Binetova testu (tedy testu, který nebyl u nás standardizován a používá se experimentální verzi z roku 1995, je tedy více než 20 let starý) a subtestů Informovanost a Verbální konceptualizace z testu IDS (test z roku 2013 standardizovaný u nás). Cílem bylo zjistit, zda mezi těmito verbálnímu subtesty existuje nějaký vztah.

Autorka využívá při zpracování dat postupů popisné i induktivní statistiky, použité metody zpracování dat jsou adekvátní cíli práce. Po testování normality rozložení výkonů v daných testech přistupuje ke korelační a regresní analýze. Klade si celkem 11 otázek, na které postupně zodpovídá. Protože výzkumné otázky nejsou formulovány jako hypotézy, dotazují se, které nálezy diplomantka očekávala

a naopak, které pro ni byly překvapením. Ukazuje se, že jsou zásadní rozdíly mezi vztahy v subtestech jednotlivých testů, přestože se jedná vždy o subtesty verbální. Jak si autorka vysvětluje někdy velmi malé korelace mezi subtesty? Rozdíly mezi testy jsou řešeny i prostřednictvím položkové analýzy.

Prosím diplomantku, aby se v prezentaci soustředila na stručné seznámení s prací a zodpověděla přímo již stanovené otázky? Co z dosažených nálezů by mohlo být využito pro praxi? Lze dál očekávat nějaký posun ve zkoumané problematice.

Protože předložená práce splňuje kritéria na diplomové práce kladené na katedře psychologie, doporučuji ji k obhajobě.

doc. PhDr. PaedDr. Anna Kucharská, Ph.D

V Praze 5. 9.2017